

**MINISTER ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI**

PB-rs-0700-2 /13(bm-3124)

Warszawa, dnia 16 sierpnia 2013 r.

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wpłynęło dn. 19.08.2013r.

nr. 3968 podpis. M. Połeci

SECRETARIAT
Biuro Prac Senackich
Wpłynęło dn. 20.08.13
nr. 7346 podpis. [signature]

**Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu RP**

Szanowny Panie Marszałku,

W odpowiedzi na pismo z dnia 19 lipca 2013 r., znak: BPS/043-37-1602-MRRW/13, w sprawie oświadczenia złożonego przez senatora Grzegorza Wojciechowskiego podczas 37 posiedzenia Senatu RP w dniu 12 lipca 2013 r. oraz możliwości otrzymania płatności do gruntów rolnych oraz gruntów zadrzewionych i zakrzaczonych, położonych na obszarach Natura 2000, uprzejmie wyjaśniam, co następuje.

Grunty położone na obszarach Natura 2000 mogą być objęte płatnościami w ramach systemów wsparcia bezpośredniego dla rolników, o ile prowadzona jest na nich działalność rolnicza. Przepisy art. 124 ust. 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 73/2009 z dnia 19 stycznia 2009 r. *ustanawiającego wspólne zasady dla systemów wsparcia bezpośredniego dla rolników w ramach wspólnej polityki rolnej i ustanawiającego określone systemy wsparcia dla rolników, zmieniającego rozporządzenia (WE) nr 1290/2005, (WE) nr 247/2006, (WE) nr 378/2007 oraz uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1782/2003* (Dz. Urz. UE L 30 z 31.01.2009, str. 16, z późn. zm.) stanowią bowiem, że powierzchnię użytków rolnych nowego państwa członkowskiego innego niż Bułgaria i Rumunia, objętego systemem jednolitej płatności obszarowej, stanowi część jego wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych, która w dniu 30 czerwca 2003 r. utrzymana była w dobrej kulturze rolnej.

„Wykorzystywana powierzchnia użytków rolnych” oznacza całkowitą powierzchnię zajmowaną przez grunty orne, trwałe użytki zielone, uprawy trwałe oraz ogródki przydomowe.

Jednocześnie, stosownie do art. 2 lit. a rozporządzenia nr 73/2009, rolnikiem jest osoba fizyczna lub prawna, której gospodarstwo znajduje się na terytorium Wspólnoty oraz która prowadzi działalność rolniczą. Natomiast działalność rolnicza, zgodnie z art. 2 lit. c, oznacza produkcję, hodowlę lub uprawę produktów rolnych lub utrzymywanie gruntów w dobrej kulturze rolnej zgodnej z ochroną środowiska.

Zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 2007 r. o *płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego* (Dz. U. z 2012 r. poz. 1164 i 1529 oraz z 2013 r. poz. 311), jednolita płatność obszarowa przysługuje rolnikowi do będącej w jego posiadaniu w dniu 31 maja roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie tej płatności, powierzchni gruntów rolnych wchodzących w skład gospodarstwa rolnego, które w dniu 30 czerwca 2003 r. były utrzymane w dobrej kulturze rolnej, jeżeli:

- 1) posiada w tym dniu działki rolne o łącznej powierzchni nie mniejszej niż 1 ha;
- 2) wszystkie grunty rolne są utrzymywane zgodnie z normami przez cały rok kalendarzowy, w którym został złożony wniosek o przyznanie tej płatności;
- 3) przestrzega norm i wymogów wzajemnej zgodności przez cały rok kalendarzowy, w którym został złożony wniosek o przyznanie tej płatności;
- 4) został mu nadany numer identyfikacyjny w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności.

W odniesieniu do kwestii możliwości objęcia płatnościami gruntów zadrzewionych i zakrzaczonych należy podkreślić, że sam fakt występowania drzew lub krzewów na działce, na której prowadzona jest działalność rolnicza, nie musi oznaczać wykluczenia tej działki z płatności. Powierzchnie działek rolnych określa się bowiem na podstawie art. 34 rozporządzenia Komisji (WE) nr 1122/2009 z dnia 30 listopada 2009 r. *ustanawiającego szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 73/2009 odnośnie do zasady wzajemnej zgodności, modulacji oraz zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli w ramach systemów wsparcia bezpośredniego przewidzianych w wymienionym rozporządzeniu oraz wdrażania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w odniesieniu do zasady wzajemnej*

zgodności w ramach systemu wsparcia ustanowionego dla sektora wina (Dz. Urz. UE L 316 z 02.12.2009, str. 65, z późn. zm.), zgodnie z którym działka rolna, na której znajdują się drzewa, uważana jest za obszar kwalifikowalny do celów systemów pomocy obszarowej, pod warunkiem że działalność rolnicza lub planowana produkcja może odbywać się w podobny sposób jak na działkach bez drzew na podobnej powierzchni. Wytyczne Komisji Europejskiej w sprawie stosowania przepisów rozporządzenia nr 1122/2009 precyzują, że w przypadku, gdy gęstość drzew przekracza 50 szt./ha, działka rolna nie kwalifikuje się do pomocy obszarowej.

Ponadto do przyznania jednolitej płatności obszarowej kwalifikują się powierzchnie, które zajmują obiekty położone w obrębie działki rolnej, takie jak żywopłoty, pasy zadrzewień, ściany tarasów, nieutwardzone drogi dojazdowe wydzielone w obrębie działek rolnych oraz mury, które tradycyjnie stanowią element dobrej kultury rolnej, jeżeli ich całkowita szerokość nie przekracza 2 m, i które nie stanowią odrębnej działki ewidencyjnej.

Należy zatem podkreślić, że położenie użytku rolnego na obszarze Natura 2000 nie ma wpływu na jego kwalifikowalność do płatności bezpośrednich.

Rolników gospodarujących na obszarach Natura 2000 obowiązują wszystkie normy i wymogi wzajemnej zgodności, w zakresie:

- Dobrej Kultury Rolnej zgodnej z ochroną środowiska (DKR),
- Obszaru A (Identyfikacja i Rejestracja Zwierząt, zagadnienia ochrony środowiska naturalnego),
- Obszaru B (zdrowie publiczne, zdrowie zwierząt i zgłaszanie niektórych chorób oraz stosowania środków ochrony roślin i produktów biobójczych),
- Obszaru C (dobrostan zwierząt) – od 2013 r.

W odniesieniu do łąk i pastwisk leżących na obszarach Natura 2000 obowiązuje m.in. norma w zakresie koszenia i usuwania okrywy roślinnej co najmniej raz w roku, w terminie do dnia 31 lipca, lub wypasania zwierząt w okresie wegetacyjnym traw. Ponadto, zgodnie z § 1 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 marca 2010 r. w sprawie *minimalnych norm* (Dz. U. Nr 39, poz. 211, z późn. zm.), w przypadku kiedy rolnik wnioskuje o przyznanie pomocy finansowej w

ramach działania:

- a) płatności dla obszarów Natura 2000 oraz związanych z wdrażaniem Ramowej Dyrektywy Wodnej,
- b) program rolnośrodowiskowy

- okrywa roślinna na łąkach i pastwiskach jest koszona i usuwana w zakresie i terminie określonym w przepisach o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich lub są na nich wypasane zwierzęta w sezonie pastwiskowym określonym w tych przepisach.

Ponadto rolnicy na terenie całego kraju zobowiązani są do przestrzegania wybranych wymogów wzajemnej zgodności¹ wynikających z wybranych artykułów dyrektywy „ptasiej”² i „siedliskowej”³ o szczególnym znaczeniu dla ochrony obszarów Natura 2000, m.in. zakazu umyślnego wycinania drzew lub krzewów, chwytania oraz zabijania ptaków objętych ochroną, niszczenia gniazd i jaj lub umyślnego płoszenia ptaków objętych ochroną, jak również niszczenia siedlisk i ostoi ptaków podlegających ochronie.

Oprócz ww. obowiązków, rolników gospodarujących na obszarach Natura 2000 obowiązują dodatkowe wymogi ustanowione wyłącznie dla tego obszaru, które dotyczą:

- przestrzegania wymogów obligatoryjnych wynikających z planów zadań ochronnych lub planów ochrony (PZO/PO) dla obszarów NATURA 2000 w zakresie: gatunków ptaków, typów siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin oraz gatunków zwierząt,
- zakazu podejmowania działań mogących osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000. Zakaz ten nie dotyczy rolnika, który realizuje działanie po uzyskaniu zezwolenia. Przedsięwzięcia, które mogą

¹ Obwieszczenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 19 marca 2009 r. w sprawie wykazu wymogów określonych w przepisach Unii Europejskiej z uwzględnieniem przepisów krajowych wdrażających te przepisy (M. P. Nr 17, poz. 224, z późn. zm.)

² Art. 3 ust. 1 i 2 lit. b, art. 4 ust. 1, 2 i 4, art. 5 lit. a, b i d dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (tzw. dyrektywa ptasia)

³ Art. 6 ust. 1-4 dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (tzw. dyrektywa siedliskowa)

znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000, rolnik może realizować, jeżeli została wydana odpowiednia decyzja administracyjna.

Poza płatnościami bezpośrednimi, rolnik prowadzący działalność rolniczą na gruntach położonych na obszarach Natura 2000 może otrzymać płatności rolnośrodowiskowe oraz płatności z tytułu gospodarowania na obszarach górskich i innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania, tj. płatności ONW.

Wszystkie pakiety Programu rolnośrodowiskowego objętego PROW 2007-2013 są dostępne dla rolników gospodarujących na obszarach Natura 2000, przy czym dwa z nich są przeznaczone wyłącznie dla takich rolników tj. Pakiet 3. Ekstensywne trwałe użytki zielone oraz Pakiet 5. Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych na obszarach Natura 2000.

Celem Pakietu 3. jest ochrona bądź utrzymanie walorów przyrodniczych trwałych użytków zielonych (od 2011 r. zobowiązanie rolnośrodowiskowe w ramach tego pakietu mogą podejmować jedynie rolnicy, którzy gospodarują na obszarach Natura 2000). W ramach tego pakietu płatność przyznawana jest do działek rolnych użytkowanych jako trwałe użytki zielone w sposób kośny, pastwiskowy bądź kośno-pastwiskowy. W okresie 5-letniego zobowiązania rolnośrodowiskowego istnieje możliwość zmiany sposobu ich użytkowania.

Celem Pakietu 5. jest ochrona cennych przyrodniczo siedlisk i zagrożonych gatunków ptaków na obszarach Natura 2000. W ramach tego pakietu płatność rolnośrodowiskowa przyznawana jest do działek rolnych użytkowanych jako trwałe użytki zielone, na których występują siedliska lęgowe określonych gatunków ptaków (wariant 5.1), zbiorowiska roślinne wykazujące cechy określonych cennych siedlisk przyrodniczych (dla wariantów 5.2-5.9) oraz użytki przyrodnicze (dla wariantu 5.10). Warunkiem przystąpienia do Pakietu 5. jest przygotowanie przez eksperta przyrodniczego (botanika/ornitologa) dokumentacji przyrodniczej w roku poprzedzającym rok złożenia wniosku o przyznanie płatności rolnośrodowiskowej lub w roku złożenia tego wniosku.

W odniesieniu do gruntów zadeklarowanych do płatności rolnośrodowiskowych oraz płatności ONW, mają zastosowanie te same przepisy w zakresie minimalnych norm, które stosuje się do gruntów zgłoszonych do płatności bezpośrednich.

Ponadto pragnę zwrócić uwagę, że w ramach działania *Zalesianie gruntów rolnych*

oraz zalesianie gruntów innych niż rolne objętego PROW 2007-2013 istnieje możliwość otrzymania pomocy do gruntów zadrzewionych i zakrzewionych, nie wykorzystywanych do prowadzenia działalności rolniczej.

W przypadku gdy grunty takie położone są na obszarach Natura 2000, warunkiem przyznania pomocy jest uwzględnienie zalesienia tych gruntów w planach ochrony lub planach zadań ochronnych oraz pozytywna opinia regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

Jednocześnie pragnę poinformować, że obecnie trwają prace nad kształtem działań środowiskowych w ramach nowej perspektywy finansowej - PROW 2014-2020. Szczegółowe propozycje w zakresie pakietów i wariantów do realizacji w ramach przyszłego programu rolnośrodowiskowo-klimatycznego oraz rolnictwa ekologicznego zostały zawarte w *Projekcie Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014 – 2020 (PROW 2014-2020)*. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi umieściło *Projekt* na swojej stronie internetowej, rozpoczynając tym samym kolejny etap konsultacji I wersji projektu Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (PROW 2014 – 2020).

Uprzejmie informuję, że organami właściwymi w zakresie możliwości przekształcania zakrzaczonych gruntów położonych na obszarach Natura 2000 w użytki rolne są Ministerstwo Środowiska oraz Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska.

Z poważaniem

w/z Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi
PODSEKREJARZ STANU
Krzysztof Gurbiel